

Tussentijds activiteitenrapport

INLEIDING

In dit document wordt verslag uitgebracht over de stand van zaken van het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie (GPCE) sinds de lancering ervan in maart 2016. Het is een update van het tussentijds activiteitenrapport 2016-2018. In dit rapport zijn indicatoren voor de follow-up opgenomen die zijn samengesteld op basis van de informatie die de actoren van het GPCE hebben verstrekt. De cijfers worden geïllustreerd met voorbeelden van gerealiseerde acties. De gebruikte gegevens hebben betrekking op de periode van januari tot december 2019.

Het is de bedoeling dat dit voortgangsrapport over het GPCE elk jaar wordt bijgewerkt en gepubliceerd.

INHOUD

De geconsolideerde informatie wordt gepresenteerd in 6 categorieën:

1 - Algemene stand van zaken.....	5
2 - Status van de samenwerkingen.....	6
3 - Begeleidingsmaatregelen	8
4 - Financieringsmaatregelen.....	11
5 - Opleidingsmaatregelen	14
6 - Sensibiliseringsacties	15

2019

MAA

Bijwerking van het GPCE

Na kennis te hebben genomen van de resultaten van de tussentijdse evaluatie heeft de Brusselse Regering de bijwerking van het GPCE-actieplan goedgekeurd. Die aanpassingen zijn bedoeld om de voortgang op het vlak van circulaire economie te bevorderen, en om zich aan te passen aan de reële behoeften door bepaalde maatregelen te wijzigen, te schrappen en toe te voegen.

15
MEI

BeCircular-projectoproep

Er werden 74 projecten ingediend voor de editie 2019 van de BeCircular-projectoproep!

NOV

Publicatie van het boek

Publicatie van het boek « Circulaire economie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », dat een overzicht geeft van de vorderingen van het Gewest inzake circulaire economie, en waarin tal van initiatieven aan bod komen die van het Gewest een pionier maken op dat vlak.

2020

JAN

GO4
BRUSSELS
education
innovation
mobility
work

Actualisering van het GPCE

Naar aanleiding van de bijwerking van de Strategie Go4Brussels 2025 in het vooruitzicht van 2030 wordt het GPCE (2016-2019) in 2020 verlengd.

FEB

Startavond van de projectoproep BeCircular 2020

Toespraken van Alain Maron en Barbara Trachte, voorstelling van de projectoproep, huldiging van de 26 laureaten van 2019 ... Op de startavond van de editie 2020 van BeCircular kwamen meer dan 400 deelnemers samen rond het thema circulariteit. In totaal heeft BeCircular bij 4 edities 122 laureaten begeleid.

MEI

Covid 19

De editie 2020 van BeCircular past zich aan aan de gezondheidscrisis: de deadline wordt met een maand verlengd, het financieringspercentage voor directe kosten en investeringen wordt opgetrokken van 50 naar 70%, er komt een online helpdesk en telefonische permanentie en voor het eerst worden er virtuele pitchsessies georganiseerd.

JUNI

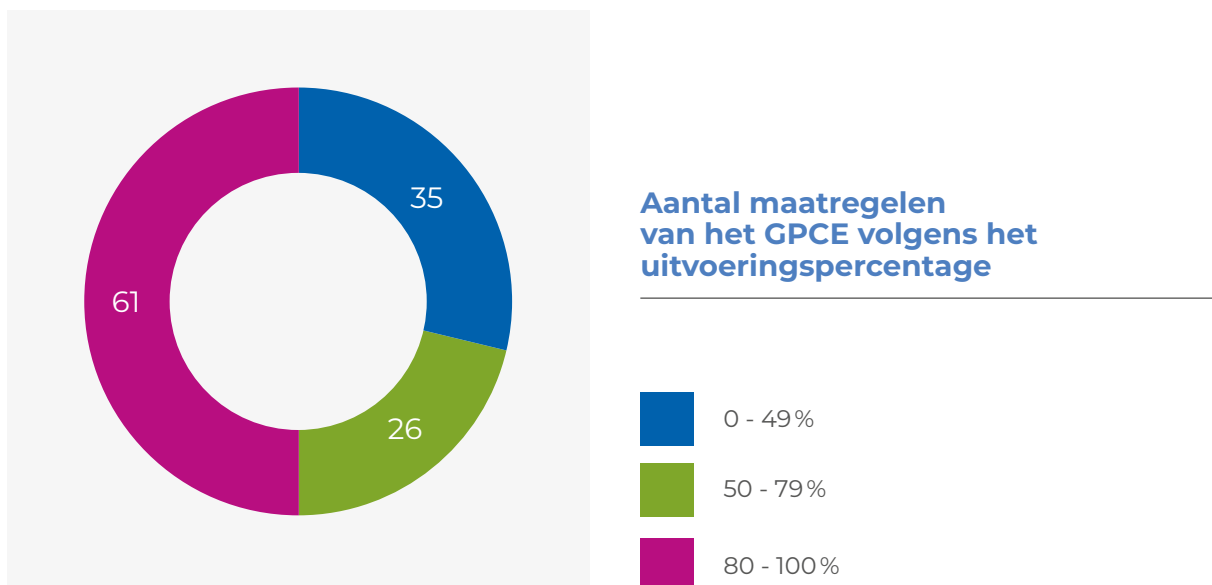

Afsluiting van de projectoproep BeCircular 2020 met in totaal 97 kandidaturen.

ALGEMENE STAND VAN ZAKEN VAN HET PROGRAMMA

Het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie (GPCE) werd op 18 maart 2016 gezamenlijk ondertekend door verschillende ministers. Bijna 4 jaar na de start is voor elke maatregel van het GPCE het uitvoeringspercentage bepaald. Het gemiddelde uitvoeringspercentage bedraagt 67%.

Enkele van de acties en verwezenlijkingen van 2019 zijn:

- Het project 'Home for Less' van L'Ilot en het beroepsreferentiecentrum (BRC) Bouw resulteerde in oktober in een eerste prototype van de BOX3, een moduleerbaar verblijf uitgerust met water en elektriciteit dat is bedoeld voor daklozen en dat in een leegstaand gebouw wordt ondergebracht. Op een jaar tijd werden de ontwerp-, de productie- en de assemblagefase met succes doorlopen dankzij de gezamenlijke inzet van studenten en professionals.
- Het 'Sonian Wood Cooperative' werd opgericht met als doel om het gebruik van het beukenhout uit het Zoniënwoud opnieuw naar Brussel te halen. De crowdfundingcampagne rondde de kaap van 25.000 euro in februari 2020 en oversteeg daarmee ruimschoots de initiële doelstelling van 15.000 euro. Toekomstperspectief verzekerd.
- Het BRC Bouw ontwikkelde de 'Materiauteek', een pedagogische website over het hergebruik van de bouwmaterialen van typische Brusselse huizen. Aan de hand van een dwarsdoorsnede van een huis komen we meer te weten over de deconstructie en het hergebruik van de verschillende elementen zoals het ijzerwerk, de bakstenen, de plinten en de radiatoren. Wij raden aan om er een kijkje te nemen: <http://materiauteek.brussels/>.

STATUS VAN DE SAMENWERKINGEN

De samenwerking tussen meerdere actoren is essentieel voor de ontwikkeling van de circulaire economie in Brussel. In het kader van het GPCE nemen 196 personen van 91 instanties deel aan de dynamiek. Hoewel het proces grotendeels wordt gestuurd door de overheid zijn de bedrijven en bepaalde federaties er zeer sterk bij betrokken. Onderstaande grafiek geeft de verdeling van het aantal deelnemende actoren volgens drie categorieën weer: publieke sector / private sector / federatie.

Er zijn minstens 118 nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan sinds de lancering van het GPCE. Die samenwerkingen kunnen verschillende vormen aannemen:

- CiRèDE, de instantie voor de identificatie van technische en administratieve hinderpalen voor de ontwikkeling van de circulaire economie in Brussel, heeft de resultaten van zijn werkzaamheden gepubliceerd: er zijn 18 juridische en administratieve hinderpalen geïdentificeerd en 28 aanbevelingen geformuleerd om de circulaire economie te stimuleren. Een eerste werkprogramma legde de focus op de volgende thema's:
 - tijdelijke bezetting en opzetten van tijdelijke circulaire activiteiten;
 - reglementering van afvalstoffen met een focus op de interregionale harmonisering;
 - betere toegang tot informatie over de reglementaire situatie van een goed, zodat vraag en aanbod naar ruimtes voor circulaire economische activiteiten beter op elkaar worden afgestemd. Met name werd de website "<https://openpermits.brussels/>" opgezet, die de stedenbouwkundige vergunningen en openbare onderzoeken in kaart brengt.
- 12 handelszaken van de wijk Stalingrad-Lemonnier (STALEM) hebben zich geëngageerd om deel te nemen aan een proefproject voor de mutualisering van het ophalingsysteem voor hun afval. Werken met grootschaligere afvalstromen vereenvoudigt de revalorisatie door gespecialiseerde actoren als Recyclo en BelAlbatros. Het afval bestaat uit onverkochte maar nog voor consumptie geschikte producten, organisch afval, plastic en houten kratten en oliebussen.

- De actoren uit de bouwsector hebben eerst een toekomstvisie bepaald en hun werk vervolgens verdergezet met het opstellen van een stappenplan dat de voornaamste actiepunten voor de sector in Brussel identificeert. 54 vertegenwoordigers van Brusselse bedrijven hebben deelgenomen aan die werkzaamheden met de bijdrage van de Confederatie Bouw Brussel-Hoofdstad (CBBH), het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB), Leefmilieu Brussel, het BRC Bouw, Homegrade, de Facilitator 'Circulaire Economie Bouw', Rotor en Batigroupe.
- Ook uit clusters ontstaan nieuwe samenwerkingen. De cluster Circlemade is een goed voorbeeld daarvan. Hij telt vandaag 48 leden die samenwerken en elkaar helpen bij gezamenlijke projecten. En hij wordt ondersteund door 17 partnerorganisaties. 2019 was een vruchtbaar jaar: de leden zijn verschillende keren samengekomen om een gezamenlijk aanbod voor grote ondernemingen uit te werken. De cluster nam ook deel aan een staatsbezoek aan het Groothertogdom Luxemburg in het kader van het seminarie 'From linear to circular: the future of construction'.

Op internationaal niveau kreeg Brussel naast andere steden als Amsterdam en New York erkenning voor zijn voorbeeldrol wat de implementatie van het beleid voor circulaire economie betreft. Het GPCE vormt het onderwerp van een case study op de site van de Ellen MacArthur Foundation.

Overigens is Brussel sinds 2018 lid van de Ellen MacArthur Foundation en het maakt deel uit van het internationale netwerk rond circulaire economie 'Circular Economy 100' (CE100). Dat netwerk wil de stappen van steden, regeringen en bedrijven in de richting van de circulaire economie coördineren door jaarlijks terugkerende evenementen, workshops en gezamenlijke projecten voor leden te organiseren en door middelen en instrumenten ter beschikking te stellen.

DE BEGELEIDENDE MAATREGELEN

Om de invoering van nieuwe werkwijzen in verband met de circulaire economie te vergemakkelijken, moeten de economische actoren, naast directe financiële steun, aangepaste en relevante begeleiding krijgen. De Brusselse ondernemers weten immers nog te weinig over de concepten van de circulaire economie en vooral over de concurrentievoordelen die hen dat kan opleveren. Daarnaast impliceert de circulaire economie een betere samenwerking om waarde te creëren voor het volledige systeem, iets wat in het ondernemerschap vaak nog niet spontaan gebeurt.

(uittreksel uit het GPCE maart 2016)

In totaal vonden sinds de start van het GPCE bijna vier jaar geleden 471 begeleidingen plaats.

Aantal uitgevoerde begeleidingen sinds de start van het GPCE en de actoren ervan

Sectoren	Alle sectoren samen	Bouw	Logistiek	Totaal
Actoren van de begeleiding	Hub.brussels, Leefmilieu Brussel, Greenbizz, Citydev	CBBH, Ecobuild, Baticrea, Leefmilieu Brussel	Brussel Mobiliteit, Innoviris	471
# begeleide actoren	263	194	14	

De begeleidingen in het kader van het GPCE, die zich richten op micro-, kleine, middelgrote en grote ondernemingen die hun projecten in de circulaire economie willen ontwikkelen, lopen erg uiteen. Sommige zijn gericht op een specifiek bedrijf, andere richten zich op groepen bedrijven die samengebracht worden rond een gemeenschappelijk project of een sector. Ook de thema's zijn gevarieerd, van een zoektocht naar synergiën op het gebied van materialen tot het structureren van een nieuw duurzaam commercieel aanbod dat wordt gecoördineerd tussen bedrijven.

Om bedrijven te helpen bij hun zoektocht naar de juiste begeleiding, werd in 2017 een platform gelanceerd voor de coördinatie van de begeleidingen in de circulaire economie. Dat platform maakt het aanbod zichtbaarder, samenhangender en doeltreffender. Op dit moment zijn 22 begeleidende actoren er vertegenwoordigd, goed voor een totaal van 39 vormen van begeleiding aan ondernemingen. Het platform is gratis online beschikbaar op de website circulareconomy.brussels. In 2019 werden die werkzaamheden uitgebreid met een financierings- en accommodatieaanbod (terbeschikkingstelling van ruimtes voor de actoren van de circulaire economie).

Van de 15 maatregelen die begeleidingen inhouden, vermelden we enkele markante voorbeelden uit 2019:

Het Greenlab-programma is een 6 maanden durend incubatieprogramma voor duurzame start-ups. Met 8 edities op de teller heeft dit begeleidingsinstrument zijn waarde bewezen: meer dan één bedrijfsproject op twee werd effectief gelanceerd. Het Greenlab heeft bijgedragen aan de opstart van bedrijven die tegenwoordig veel succes hebben, zoals: Simone A Soif! (2014), Shayp (2016), Lili Bulk (2016), het Boentje Café (2017) en Emprobel (2018). Van de 14 start-ups die van januari tot juni 2019 begeleid werden, zijn er 9 vandaag nog altijd actief.

Standard 18650, een van de laureaten van Greenlab in 2019, ontwikkelt een prototype van een draagbare batterij waarmee afgedankte batterijen van elektrische steps of fietsen een tweede leven kunnen krijgen. Die batterijen hebben een restspanning van tussen 20 en 30%. Het doel is om die resterende lading opnieuw nuttig aan te wenden in een draagbare batterij voor een telefoon of tablet. In 2020 zullen 15 nieuwe projecten baat hebben bij het programma.

18 nieuwe bedrijven zijn toegetreden tot de **cluster Circlemade**, goed voor een totaal van 48 begeleide ondernemingen sinds de start van de cluster. Het idee van de cluster is om samenwerking tussen actoren te bevorderen, een absolute voorwaarde om de circulaire economie te verwezenlijken. Zo zijn in 2019 8 werkgroepen voor collectieve begeleiding tot stand gekomen, waardoor de leden hun project konden voorstellen aan 10 bedrijven die hen eventueel zouden kunnen ondersteunen.

Het **Resilience Coaching-programma** is een gepersonaliseerde begeleiding die wordt aangeboden aan micro-ondernemingen en kmo's in het Gewest om hen te helpen bij het identificeren van kansen om veerkracht en circulariteit te integreren in hun activiteiten. De begeleiding is gericht op de implementatie van nieuwe strategieën die bedrijven flexibeler maken in het licht van de grote veranderingen die zich voltrekken. In 2019 zijn 11 bedrijven gestart met de begeleiding. Bij de begeleide bedrijven zien we een grote verscheidenheid aan sectoren: architectuur, design, zachte mobiliteit, duurzame voeding, textiel, optiek enz.

Baticrea is een activiteitencoöperatie gericht op de beroepen van de bouwsector. In 2019 werden maar liefst 37 toekomstige zelfstandigen in de bouwsector begeleid om de principes van de circulaire economie in hun activiteiten te integreren.

Het programma **IRISPHERE**, dat gefinancierd wordt door het EFRO, wil de ontwikkeling van de Brusselse circulaire economie bevorderen door synergieën tussen bedrijven te stimuleren. Dit jaar werden 22 instanties begeleid om hun circulaire projecten te realiseren en om partnerschappen met andere instanties aan te gaan. Dat is ook het geval bij BEFIMMO, dat het glas uit de WTC-torens hergebruikt, en bij het atelier Groot Eiland, dat verbonden is aan het MAD en dat meubels creëert op basis van gerecupereerd hout en metalen structuren.

Het team van IRISPHERE ter gelegenheid van de Green Afterwork van IRISPHERE in Greenbizz.

De resultaten van de barometer van 2018 zijn gepubliceerd. Het gaat om een enquête over de kennis en de toepassing van circulaire economie bij Brusselse bedrijven, uitgevoerd in het kader van het ondersteuningsplatform voor circulaire economie. Van de 400 ondervraagde bedrijven was 74% niet bekend met het concept circulaire economie. Dat wil echter niet zeggen dat ze het niet toepassen, want we stellen vast dat 45% van de bedrijven zijn water-, energie- of grondstoffenverbruik beperkt, en dat 32% duurzame hulpbronnen aankoopt. Uit die enquête blijkt dat één bedrijf op drie dat aan circulaire economie doet zonder het concept te beheersen methodologische of financiële steun zou willen krijgen.

DE FINANCIERINGSMAATREGELEN

In dit kader zal het Gewest tegen 2019 een geheel van samenhangende maatregelen hebben ingevoerd voor de financiering van ondernemingen die actief zijn in de circulaire economie of traditionele ondernemingen die de circulaire logica in hun model willen integreren, door een aanpassing van de bestaande gewestelijke instrumenten voor steun aan bedrijven. Het Gewest zal erkenning krijgen voor die voorzieningen en bedrijven aantrekken die dankzij het aantrekkelijke kader en de ondersteuning pioniers zijn op het gebied van circulaire economie.

(uittreksel uit het GPCE maart 2016)

Er is ontegensprekelijk financiële steun voor de economische actoren van de circulaire economie en dat benadrukt de wil van de overheid om die nieuwe economie te stimuleren. Sinds het begin van het initiatief:

**213 organisaties kregen financiële ondersteuning
in de vorm van premies of subsidies voor in totaal 14 miljoen euro.**

Die cijfers hebben betrekking op zeer uiteenlopende situaties, die overeenkomen met de verschillende financieringsmechanismen van het GPCE.

De uiteenlopende financieringen zijn sinds kort terug te vinden op het ondersteuningsplatform inzake circulaire economie dat is opgezet door hub.brussels en Leefmilieu Brussel. Dat platform heeft vandaag 20 financieringsmogelijkheden opgelijst, aangeboden door 16 instanties.

Projectoproep BeCircular

- 4 edities: 2016, 2017, 2018, 2019
- 7,1 miljoen euro financiële steun aan 122 bedrijven
- editie 2019: 26 bedrijven kregen ondersteuning (1,9 miljoen euro aan subsidies) voor de uitvoering van circulaire projecten met een potentiële creatie van meer dan 100 jobs.

De projectoproep maakt het sinds 2018 mogelijk om tot 200.000 euro steun te verlenen aan elk project van gewestelijk belang en is zo ambitieuzer wat betreft de impact op het milieu, de werkgelegenheid en de ontwikkeling van economische activiteiten. De projectoproep richt zich op 4 thema's:

- reparatie, hergebruik en recyclage (de 3 R'en) ongeacht de sector;
- duurzame voeding (met uitzondering van de landbouwproductie);
- circulair bouwen;
- nieuwe economische modellen van de circulaire economie.

De volgende tabel geeft een beknopt overzicht van de verschillende BeCircular-laureaten van de editie 2019.

Laureaten

Projectoproep BeCircular – Bedrijven // Editie 2019

Repareren, Hergebruiken, Recycleren	Duurzame voeding	
Trait Deco – Het milieu op uw bureau Dienst van herwaarderend en upcycling van tweedehands meubilair voor professionals (B2B)	Newtree - Chocolatree Circulair café dat biologische en lokale voeding aanbiedt, afval minimaliseert en ter plaatse producten kweekt in een hangende tuin	Inclusio - Pléiades 71 Functionele verbouwing van een kantoorgebouw tot betaalbare woonruimte
Spulenhulp – Made by Spulenhulp Workshop voor de herwaarderend van textiel en sociale opleiding	Glacier Gaston - Glacier Gaston Goes Green Sorbets en ijsjes gemaakt dankzij de herwaarderend van onverkocht fruit	RINOO - Projet Ferdinand Renovatie van een triplex met onderhoud en opwaardering van het bestaande gebouw en gebruik van hergebruikte materialen
Recyclo - Compost in City by Recyclo Circulaire waardering van bioafval afkomstig van grote producenten	Fruitopia - Conserverie Circulaire Productie van jam, compotes en chutneys met onverkocht biologisch geteeld Brussels fruit	Nieuwe economische modellen van de circulaire economie
Rotor DC - E.R.M.E.S Begeleidingsdienst en terbeschikkingstelling van infrastructuur om bouwondernemers in staat te stellen leveranciers van herbruikbare materialen te worden	EnVie - La Conserverie de Bruxelles Het delen van een industriële productielijn voor ecologische voedselbewaring	
ReVolta Hergebruik van elektrische autoaccu's en optimalisatie van hun capaciteiten	Circulaire werven	Entrakt - Circle Park Creatie van een innovatief en experimenteel ecosysteem via het tijdelijk gebruik van een braakliggend industrieterrein
Enprobel – Olliris Ophaaldienst voor frituurolie bij particulieren en herwaarderend	BESIX - Project ZIN Circulaire renovatie van WTC-toren 1 en 2 tot een multifunctionele ruimte	Dcarbon - Ecothermis Vereenvoudiging voor kmo's en de tertiaire sector van de toegang tot koolstofarme verwarming, airconditioning en warmwaterapparatuur
Bel Albatros - Recyclage van plastic Recycling van plastic afval afkomstig van bedrijven voor verwerking tot grondstof (in de vorm van pellets)	Casablanca - RECLEEM Hergebruik en herwaarderend van uitgegraven terreinen op Brusselse bouwplaatsen (urban mining) en sociale opleidingen	Lili Bulk - GROW Schaalvergroting voor het bio- en zero-waste merk (strategiepotjes)
Circular Brussels Milieuvriendelijke inzameling en verwerking van afgedankte IT-apparatuur en ontwikkeling van sociale werkgelegenheid	CCAutrement - Tiny House 1900 Renovatieproject met herbruikbare materialen en eco-bronbedekking	OS.Family - OpenStructures 3.0 Modulair bouwsysteem dat circulaire materiaalstromen ondersteunt en hergebruik en herstelling bevordert
KISS – Konligo Verhuur van herbruikbare stands van gerecycled materiaal voor evenementen	BC Materials Circulair, modulair en stedelijk productiesite voor bouwmaterialen	SENSE - REMADE IN BRUSSELS – THE MARKET PLACE Online platform dat toegang biedt tot een reeks circulaire producten en diensten die in Brussel beschikbaar zijn
	Inclusio - Pavillon 7 Functionele verbouwing van een kantoorgebouw tot betaalbare woonruimte	Heisenberg Corporation - MAD LAB, Belgian organic biscuits Belgische ambachtelijke biologische koekjesfabriek

De projectoproep **Opensoon** van hub.brussels en Brussel Economie en Werkgelegenheid, die zich enkel richt op handelszaken met een haalbaar en origineel project, verhoogt de subsidie voor circulaire projecten met 25%. Van de 25 Opensoon-laureaten in totaal kregen 13 in 2019 een verhoging voor een totaalbedrag van 184.000 euro.

Eind 2018 lanceerde Leefmilieu Brussel een projectoproep '**Zero Afval Horeca en Voedingszaken**' om zero-afvalpraktijken bij Brusselse spelers in de voedingssector te ondersteunen. In 2019 werden 12 projecten weerhouden. Ze kregen financiële steun, technische ondersteuning en zichtbaarheid bij het grote publiek. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het restaurant Le Local, een zero-afvalrestaurant dat momenteel focust op de ontwikkeling van een aanbod zero-afvalmeeneemgerechten; of de winkel Roots, die zijn bestellingen wil optimaliseren om zijn voedselverspilling terug te dringen tot minder dan 1%.

In het kader van het GPCE is ook een financiering opgezet in de vorm van leningen of investeringen in aandelenkapitaal voor circulaire projecten. **Brucircle**, een initiatief van finance.brussels, is een nieuwe financieringslijn (tot 200.000 euro) die uitsluitend bestemd is voor innovatieve bedrijven, in een start- of overgangsfase, die willen werken volgens de principes van de circulaire economie.

Er is daarnaast ook **financiering voor Brusselse onderzoek** inzake circulaire economie beschikbaar met minstens twee oproepen tot voorstellen van Innoviris waarbij het circulaire aspect specifiek in de thematiek is opgenomen: **Anticipate en Co-create**. 3 Anticipate-projecten van de projectoproep van 2018 werden in 2019 verlengd voor een totaalbudget van 700.000 euro: CONECL, BRUFONCTIONNEL en Circular City.

De projecten van de voorgaande jaren werden verdergezet. Dat is bijvoorbeeld het geval bij:

- Wood In Molenbeek (WIM), een Co-create-project waarvan de financiering zeer recent is afgelopen en dat de conclusies van zijn studie rond het beheer van houtafval via ateliers voor burgers gepubliceerd en gedeeld heeft. Ze kunnen maar liefst 5 deliverables voorleggen: een gids rond de recuperatie van hout, fiches om meubels te vervaardigen, een meta-analyse van hun ervaring met cocreatie, een 'policy brief' en een tentoonstelling over het traject van het houtafval. Daarnaast oefenen ze heel wat invloed uit op de ontwikkeling van het Brusselse circuit voor de recuperatie van hout. WIM zet zijn activiteiten verder met de steun van het Stadsvernieuwingscontract 'Heyvaert-Poincaré' en de gemeente Molenbeek.
- Het Brussels Construction Consolidation Centre (BCCC), een Test-it-project, vordert met rasse schreden. Het heeft een dubbele doelstelling: enerzijds een consolidatiecentrum operationaliseren, meer bepaald een centrum waar stromen nieuwe materialen en recupmaterialen gecentraliseerd en uitgewisseld worden om de logistiek van de bouwsector in Brussel te verbeteren, en anderzijds een digitaal logistiek platform op basis van samenwerking creëren. Het BCCC heeft nu zijn Living lab van 12.000 m² langs het kanaal en is werkzaam op verschillende werven.

Naast de premies en subsidies heeft het GPCE voor bedrijven die erkend zijn als **circulaire actor** een verhoging van 10% ingevoerd op de premies voor de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (investeringen met uitzondering van vastgoed, opleiding, internetcommunicatie, consultancy).

OPLEIDING

Tegen 2025 zal het Gewest beschikken over een volledig en beproefd pakket opleidingsmodules en -instrumenten voor de circulaire economie, die voortdurend worden geactualiseerd en aangevuld door feedback uit het veld (met name op het vlak van nieuwe vaardigheden die door het management worden gevraagd, nieuwe businessmodellen verbonden met de functionaliteitseconomie enz.). Die instrumenten zullen de begrippen professioneel traject en opleiding integreren. (uittreksels uit het GPCE)

In totaal zijn een tiental instellingen betrokken bij 16 opleidingsmaatregelen. De activiteiten die in het kader van die maatregelen werden uitgevoerd, maakten het mogelijk om 3.200 personen, waaronder 2.000 studenten, op te leiden of te sensibiliseren gedurende de vier jaar waarin het GPCE actief is.

De opleiding in het kader van het GPCE is vooral gericht op de professionele wereld, met het delen van concrete praktijken in verschillende sectoren. Hieronder vindt u enkele voorbeelden van de acties van het afgelopen jaar.

De bouwsector, die zeer actief is op het gebied van de circulaire economie, heeft zijn opleidingsactiviteiten op het vlak van circulair bouwen en hergebruik eveneens geïntensiveerd. De verschillende aangeboden programma's bereiken een divers publiek: werkzoekenden, werknemers, maar ook opleiders en auditoren.

Na een eerste opleidings sessie in 2017, kreeg de opleiding tot **algemeen valorist** door de vzw 'Plaatselijke Missie van Vorst' eind 2019 een vervolg, en ook in 2020 wordt ze verder gezet. 12 werkzoekenden nemen deel aan die sessie. Ze worden opgeleid door organisaties als onder meer Oxfam, CF2D, Retrival en Net Brussel. Meer dan 490 uren, verdeeld over een semester, worden gewijd aan het onderricht over de complexiteit van het sorteren, de circuits voor recuperatie, technieken voor het transport en het zekeren van de lading ...

De UCM voorziet in een **MOOC** over de belangrijkste innovatieve businessmodellen die in circulaire bedrijven worden geïmplementeerd. Ondersteund door BeCircular en met de technische ondersteuning van het ECAM is die cursus sinds 2018 online beschikbaar. Bedrijven en personen die geïnteresseerd zijn in die cursus worden uitgenodigd om zich in te schrijven op <http://mooc.ecam.be>.

In het kader van het opleidingsprogramma **Passeport Réussite** (voor een publiek van ondernemers uit alle sectoren), biedt EFP-Brussel een opleiding in circulaire economie aan. Die is gebaseerd op de methode van Resilience Coaching.

In 2019 kregen 35 bedrijfscoaches overigens een opleiding van anderhalve dag om de **Resilience Coaching**-methodologie te leren toepassen, als aanvulling op hun eigen instrumenten om Brusselse bedrijven bij te staan. Hierdoor zijn ze nu in staat om hun klanten te adviseren over circulaire economie en veerkracht.

Opleidingen voor coaches in de Resilience Coaching-methodologie.

Het GPCE had in 2019 ook aandacht voor het hoger onderwijs. Bij 12 Franstalige en Nederlandstalige Brusselse instellingen voor hoger onderwijs werd gekeken naar het onderricht over circulaire economie. Daaruit kwamen grote verschillen naar voren in de bewustmaking voor duurzame ontwikkeling door die instellingen. Er zijn amper instellingen bij die hun studenten opleiden over circulaire economie. Dankzij die studie kon een reeks aanbevelingen gedaan worden voor de begeleiding van die instellingen. Daar zal rekening mee gehouden worden bij de volgende acties van het GPCE.

SENSIBILISERINGSACTIES

De implementatie en het succes van een circulaire economie op bedrijfsniveau vereist de mobilisatie en ondersteuning van vele actoren. Bewustmakings- en informatiecampagnes zijn daarom essentieel om het gedrag te veranderen, maar ook om de ontwikkeling van innovatieve bedrijfsmodellen te stimuleren.

Het GPCE heeft een zeer goede reputatie in Europa. Het coördinatieteam wordt regelmatig gevraagd om de Brusselse ervaring met onze buurlanden te delen. Daarnaast won het GPCE ook de Eurocities Award 2017 in de categorie 'Innovatie'. Eurocities is een netwerk van Europese steden die samenwerken om de Europese instellingen aan te moedigen een antwoord te bieden op de gemeenschappelijke uitdagingen die het dagelijks leven van de Europeanen beïnvloeden. Een bekroning die de positie van het Brussels Gewest als pionier op internationaal niveau kracht bijzet.

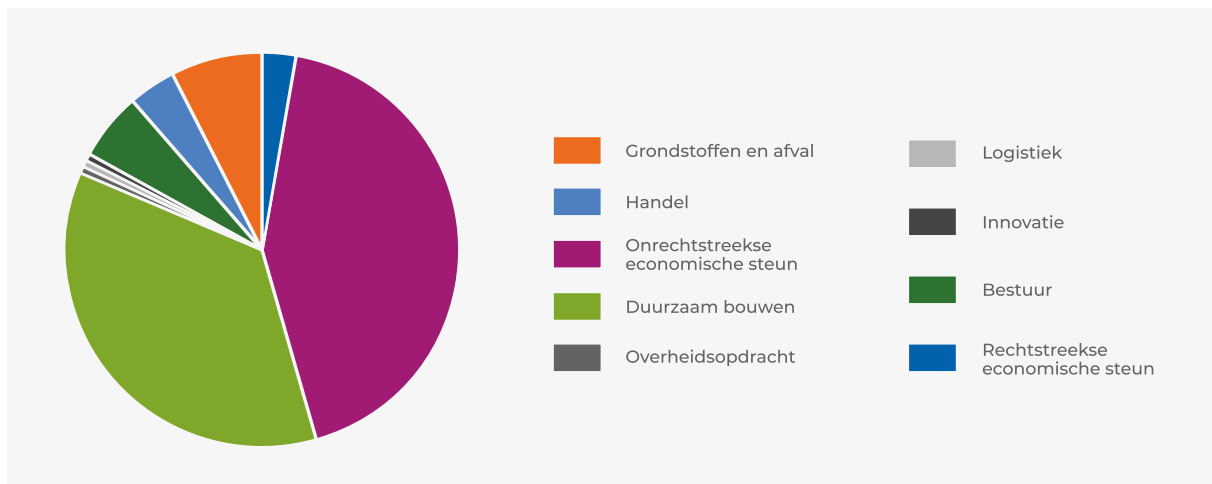
In 2019 organiseerden de verschillende GPCE-actoren diverse activiteiten zoals:

- Het Zero Afval Salon voor professionals trok bij zijn eerste editie 350 deelnemers. De ideale gelegenheid voor innovatieve bedrijven om hun oplossingen in de kijker te zetten, en een plek waar wie zijn afvalbeheer wil verbeteren inspiratie kan opdoen. Het Zero Afval Salon voor het grote publiek kreeg 15.000 deelnemers over de vloer (tegenover 10.000 vorig jaar).
- Ter gelegenheid van het evenement 'Circular Economy Hotspot', dat dit jaar door België georganiseerd werd, draaide het thema 'circulaire stad' rond Brussel. De deelnemers konden uiteenlopende Brusselse circulaire initiatieven ontdekken aan de hand van een bezoek aan belangrijke plekken als Studio City Gate, Recy-K, Greenbizz en Be-Here.

- Het Platform van de Actoren voor het Hergebruik van Bouwelementen mocht 2 kaarsjes uitblazen. Die verjaardag vormde de gelegenheid om de resultaten van het platform voor te stellen en de deelnemers aan het denken te zetten over onderwerpen als inventarissen van materialen of voorschriften voor het hergebruik van elementen.
- Het WTCB en de CBBH hebben een conferentie georganiseerd om hun project 'Pilotwerven in Brussel' af te sluiten. De resultaten van de 17 pilotwerven werden voorgesteld waarna de actoren uit de sector geïnformeerd werden over thema's als de kwantificering van materialen, de sorteercircuits en -methodes, en businessmodellen voor hergebruik.

Het is moeilijk om voor alle maatregelen van het GPCE te beschikken over de volledige cijfers in verband met de bewustmakingsacties maar sinds maart 2016 zijn er minstens 267 seminaries en workshops georganiseerd voor in totaal 7.483 deelnemers.

Opsplitsing van de evenementen in verband met circulaire economie die in 2016-2018 werden georganiseerd

In het kader van de uitvoering van de maatregelen werden in totaal 105 studies en 98 artikelen, video's en andere communicatiemiddelen geproduceerd.

Tot slot trok de site circulareconomy.brussels in 2019 meer dan 20.000 gebruikers aan (tegenover 16.000 in 2018), goed voor 108.765 bekeken pagina's (tegenover 94.000 in 2018). De nieuwsbrief van het GPCE telt vandaag 1.775 abonnees.

www.circulareconomy.brussels